

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

III:2

2015-02-19

S2011/484/FS

S2015/1204/FS

Socialstyrelsen

106 30 Stockholm

Uppdrag att genomföra insatser för att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar. I uppdraget ingår att stödja implementeringen av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder och att fördela medel till organisationer som företräder professionerna, för insatser som syftar till att implementera riktlinjerna. I uppdraget ingår också att fördela medel för allmänna insatser som bidrar till en bättre vård för personer med kroniska sjukdomar.

Uppdraget ska i tillämpliga delar genomföras i samråd med Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket och Myndigheten för vårdanalys.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda 27 000 000 kronor under 2015. Av dessa medel får 10 000 000 kronor fördelas till de organisationer på nationell nivå som hittills har företrätt professionen, för att särskilt stödja implementeringen av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Vidare får 10 000 000 kronor fördelas till organisationer som företräder professionen och patienter för allmänna insatser som leder till en bättre hälso- och sjukvård för personer med kroniska sjukdomar. Resterande medel får användas för insatser som Socialstyrelsen genomför för att implementera nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder inklusive administration av medel som fördelas till organisationer som förträder professionen och patienter. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 3 Kroniska och långvariga sjukdomar. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen

ska ske senast den 1 december 2015. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2016. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2016.

Rekvisition, återbetalning och redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

I budgetpropositionen för 2014 beslutades om en fyraårig satsning på att förbättra vården för personer med kroniska sjukdomar. Satsningen omfattar totalt 450 000 000 kronor. Tillsammans med företrädare för professions- och patientorganisationer, landsting och berörda myndigheter har en Nationell strategi för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar tagits fram (dnr S2014/395/FS). Ett övergripande syfte med strategin är att främja en mer hållbar och jämlik vård med särskilt fokus på primärvården. I strategin lyfts tre områden fram som särskilt angelägna att utveckla. Dessa är patientcentrerad vård, kunskapsbaserad vård samt prevention och tidig uppmärksamhet.

Inom ramen för satsningen på kroniska sjukdomar har regeringen fattat beslut om flera insatser som ska stärka arbetet med kunskapsbaserad och patientcentrerad vård. Insatser behöver också genomföras för att stärka arbetet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder. Forskning visar att kroniska sjukdomar går att förebygga. Enligt Världshälsoorganisationen, WHO, kan till exempel 80 procent av alla hjärt- och kärlsjukdomar och stroke och 30 procent av alla cancer-sjukdomar i världen förebyggas med hälsosamma levnadsvanor. För dem som redan har fått en kronisk sjukdom kan komplikationerna minska och hälsan förbättras med hjälp av förebyggande insatser.

I december 2014 slutredovisade Socialstyrelsen uppdraget angående nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder (dnr 2011/484/FS). I slutrapporten bedömer Socialstyrelsen att arbetet med sjukdomsförebyggande metoder har bidragit till att patienternas levnadsvanor har kommit mer i fokus i landstingens ledning och styrning av hälso- och sjukvården. Vårdgivare har numera mål för det sjukdomsförebyggande arbetet, har tagit fram vårdprogram samt håller på att utveckla dokumentationshanteringen. Även om förbättringar har skett finns det skäl att fortsätta att stödja implementeringen av riktlinjerna, särskilt när det gäller kroniska sjukdomar. Socialstyrelsen föreslår i sin

slutrapport ett antal insatser som ska bidra till ökad kännedom om och användning av de nationella riktlinjerna.

Närmare om uppdraget

I uppdraget att stödja implementeringen av de nationella riktlinjerna för sjukdomsförebyggande metoder ingår de insatser som Socialstyrelsen föreslår i slutredovisningen av uppdraget angående nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Det handlar bland annat om att genomföra regionala konferenser med syfte att sprida rekommendationer från den nationella utvärderingen av arbetet med sjukdomsförebyggande metoder och inspirera till fortsatt arbete på området. Vidare ska Socialstyrelsen ta fram ett stöd och utvecklingsmaterial om sjukdomsförebyggande metoder som är anpassat för den kommunala sektorn. Socialstyrelsen ska också fortsatt stödja arbetet med rutiner och rekommendationer för att dokumentera det sjukdomsförebyggande arbetet inom hälso- och sjukvårdens verksamheter och uppdatera webbutbildning om matvanor m.m. Socialstyrelsen ska vid genomförande av uppdraget ta hänsyn till de krav på myndighetens styrning med kunskap som formuleras i den nya förordningen avseende styrning med kunskap för hälso- och sjukvård och socialtjänst och som kommer att gälla från och med den 1 juli 2015.

Socialstyrelsen konstaterar i slutrapporten av uppdraget att stödja implementeringen av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder, att forskning visar att ett av de mer effektiva sätten att implementera riktlinjer är att ta hjälp av professionens organisationer. Vidare konstateras att hälso- och sjukvårdspersonalen spelar en viktig roll som ambassadörer för en omorientering mot ett mer sjukdomsförebyggande arbete i hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen har byggt upp ett framgångsrikt samarbete med organisationer på nationell nivå sedan 2011 då uppdraget inleddes. Det är viktigt att ta till vara detta engagemang i det fortsatta arbetet och Socialstyrelsen ska därför, efter ansökan, fördela medel till dessa organisationer för insatser som främjar arbetet med sjukdomsförebyggande metoder inom hälso- och sjukvården. Medlen ska finansiera professionernas deltagande i Socialstyrelsens implementeringsarbete av nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Socialstyrelsen får ange övriga villkor för statsbidraget och prioritera bland inkomna ansökningar.

Därutöver ska Socialstyrelsen, efter ansökan, fördela medel till organisationer som företräder professionen och patienterna för insatser som bidrar till att utveckla vården för personer med kroniska sjukdomar. Det finns ett stort intresse inom professionernas och patienternas organisationer att genomföra insatser för att stödja utvecklingen av en

bättre vård för personer med kroniska sjukdomar. Professionernas och patienternas organisationer är avgörande aktörer i utvecklingen av vården och det är därför angeläget att de ges förutsättningar att medverka i detta arbete. Medel ska användas till insatser som främjar de utvecklingsområden som pekas ut i den Nationella strategin för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar, dvs. kunskapsbaserad vård, patientcentrerad vård samt prevention och tidig uppmärksamhet. Insatserna ska ha koppling till det patientnära arbetet och utgöra modeller som enkelt kan omsättas i praktisk hälso- och sjukvård eller bidra till att utveckla patienternas kompetens och möjlighet att aktivt delta i vård och behandling. Insatserna ska ha hög legitimitet hos såväl personal och vårdgivare som patienterna. Socialstyrelsen får ange övriga villkor för statsbidraget och prioritera bland inkomna ansökningar.

På regeringens vägnar

Gabriel Wikström

Klara Granat

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/DL
Kammarkollegiet
Folkhälsomyndigheten
Livsmedelsverket
Myndigheten för vårdanalys